

АДАПТАЦІЯ СВІТОВИХ ПРИНЦИПІВ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ СТВОРЕННЯ ОПТОВИХ РИНКІВ ДО УМОВ УКРАЇНИ

Приватні підприємства в Україні, які бажають створити оптові ринки сільськогосподарської продукції (надалі – ОРСП), недостатньо знайомі з механізмами державної підтримки, а також з законодавчими вимогами до ринків.

Проблеми розвитку діяльності оптових ринків сільськогосподарської продукції в Україні знайшли відображення в наукових працях українських вчених: Зубець М.В. [1], Камілової С.Р. [3], Тарасюка А.В. [5]. Основна увага в наукових працях цих вчених була приділена питанням функціонування та організації діяльності оптових ринків, але не було розглянуто питання щодо державної підтримки створення оптових ринків.

Створення та активізація ефективної діяльності оптових ринків повинно супроводжуватися державною підтримкою, що не створює перешкод з боку законодавчого поля.

Забезпечення продовольчої безпеки країни можливе через розвиток мережі оптових ринків сільськогосподарської продукції. Але створення оптових ринків потребує державної підтримки. Державна підтримка може початися на різних етапах створення ОРСП, це стало можливе за рахунок того, що світовий досвід показав випадки коли підприємці починали будувати ОРСП самостійно, а з часом стає видно, що підприємство самостійно не може впоратись і тут на допомогу приходить держава для доведення розпочатої роботи до кінця. Так, державна підтримка може здійснюватись на таких етапах реалізації проекту створення ОРСП: проектування, будівництва, експлуатації, утримання, модернізації, маркетингові послуги.

Відповідно від того коли починається державна підтримка і на які цикли вона розповсюджується виділяють такі моделі державної підтримки:

- 1) Модель «Створення і експлуатація» – Держава будують та вводять в експлуатацію ОРСП, приватне підприємство може орендувати ринок;
- 2) Модель «Проектування і будівництво» – проектування, будівництво ринку здійснюється приватним підприємством, після будівництва об'єкт стає власністю держави;
- 3) Модель «Проектування, будівництво й експлуатація додаткових об'єктів» – приватне підприємство фінансує, проектує і буде додаткові об'єкти, які необхідні ОРСП, а також експлуатує весь ринок;
- 4) Модель «Будівництво, передача у власність держави і експлуатація» – Держава укладає угоду з приватним підприємством на фінансування і будівництво ОРСП, який після переходить у власність держави;
- 5) Модель «Проектування, будівництво, власність і експлуатація» – Держава укладає з приватною компанією безстрокову угоду на фінансування, проектування, будівництво й експлуатацію об'єкту. Це єдина модель державної підтримки, яка передбачає кінцеву приватну власність на ОРСП.

Проаналізувавши чинне законодавство України та світовий досвід державної підтримки створення оптових ринків сільськогосподарської продукції можна побачити, що на сучасному етапі розвитку мережі оптових ринків актуальним є питання державної підтримки створення, функціонування та модернізації оптових каналів реалізації сільськогосподарської продукції.[2,4].

Більшість моделей державної підтримки передбачають залучення приватного підприємства – партнера для здійснення певного роду та обсягу робіт, часткового управління ОРСП, а власність залишається за державою. Позитивною стороною даного питання є те, що під час та після завершення співпраці держави та приватних підприємств, держава контролює весь процес і може диктувати свої правила в інтересах громадян. Але держава повинна зацікавити партнерів для діяльності на ринку, шляхом надання довгострокової оренди, ведення чіткої політики в сфері управління ринком, залучення науковців при створенні ОРСП для створення ефективних та сучасних ринків з врахуванням всіх важливих факторів.

1. Зубець М.В. Розвивати внутрішній аграрний ринок/ М.В. Зубець // Економіка АПК. – 2007 – № 1. – С.50-51.
2. Закон України від 25.06.2009 № 1561-VI «Про оптові ринки сільськогосподарської продукції». Електронний ресурс. – Режим доступу: www.rada.gov.ua.
3. Камілова С.Р. До питання щодо створення в Україні оптових продовольчих ринків/ С.Р. Камілова// Проблеми матеріальної культури – Економічні науки – 2009. С. 41-45.
4. Проект ЄС «Виконання Україною зобов'язань щодо членства в СОТ та реалізації європейської політики добросусідства в сільському секторі»// Використання механізмів державно-приватного партнерства при створенні оптових ринків сільськогосподарської продукції – К. – 2010.
5. Тарасюк А.В. Досвід створення і функціонування гуртових ринків сільськогосподарської продукції / А.В. Тарасюк // Агроінком.– 2007–№ 3-4. – С.9-11.